

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande"

COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD)

(2014/C 226/08)

Föredragande: **Reine-Claude MADER**

Den 9 december och den 16 december 2013 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande"

COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 mars 2014.

Vid sin 497:e plenarsession den 25–26 mars 2014 (sammanträdet den 25 mars) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 128 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) tar med intresse del av förslaget till förordning som bör göra det lättare att få möjlighet till rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister och därmed bidra till att den gränsöverskridande handeln ökar.

1.2 Kommittén stöder att förfarandets räckvidd utökas genom att man höjer taket till 10 000 euro och utvidgar begreppet "gränsöverskridande tvister", vilket ger större möjligheter för konsumenter och små och medelstora företag att söka rättslig prövning.

1.3 EESK stöder den begränsning av domstolsavgifter som införs genom förordningen, eftersom kostnaderna avskräcker konsumenter och småföretag från att inleda ett förfarande. Kommittén rekommenderar dock att man tydligt definierar vad som avses med "domstolsavgifter" för att åtgärden ska bli effektiv.

1.4 Vi konstaterar med tillfredsställelse att förordningen bibehåller verkställbarheten i det beslut som fattas utan att man måste inleda ett exekvaturförfarande.

1.5 EESK anser att de förenklingar och underlättade förfaranden som införs är lika viktiga som en höjning av taket för att det europeiska småmålsförfarandet ska bli framgångsrikt.

1.6 Kommittén noterar att kommissionen vill främja bruket av ny teknik, trots att strategin skiljer sig från vedertagen praxis, att den kommer att påverka domstolarnas funktionssätt, och att det för närvarande förefaller svårt att införa den i praktiken vid alla lokala domstolar.

1.7 Alla metoder och medel som kan underlätta förfarandet för parterna bör dock stödjas under förutsättning att de inte inverkar negativt på parternas rätt till försvar och tillämpningen av de grundläggande civilprocessrättsliga principer som erkänns av alla medlemsstater. Kommittén noterar att denna teknik inte kommer att användas utan att parterna lämnat sitt tillstånd, vilket är positivt.

1.8 EESK undrar dock vilka rättsmedel som står till buds inom ramen för förordningen för småmålsförfarandet.

1.9 EESK understryker även att man måste vara uppmärksam på säkerheten och sekretessen vid elektroniskt utbyte av information om tvistemål.

1.10 Kommittén insisterar på att det är nödvändigt att ge konsumenterna och de små och medelstora företagen stöd under hela förfarandet, särskilt med tanke på att rättshjälp inte är obligatoriskt. Detta förutsätter att resurser – inte minst ekonomiska resurser – avsätts för ändamålet.

1.11 De konsumentorganisationer, europeiska konsumentcentrum och branschorganisationer som har erfarenhet på området kan hjälpa till att förmedla dessa erfarenheter på ett positivt sätt och informera om att förfarandet finns.

1.12 EESK vill understryka att målet att främja småmålsförfarandet inte kan uppnås om lämplig information om dess existens inte når de olika aktörerna, domstolarna och juridikutbildningssätena ⁽¹⁾.

1.13 För att förfarandet ska bli ändamålsenligt krävs tydliga formuleringar som lätt kan förstås av alla. Det är mycket viktigt att parternas officiella språk används, även under förfarandets gång och särskilt under förhandlingarna. Detta krav bör inte enbart gälla översättning av formulären, eftersom man då riskerar att bryta mot artiklarna 47 och 48 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna vad gäller rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till försvar.

1.14 EESK vill betona att resonemanget om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är ett positivt tillskott i debatten om införandet av regler som gör det möjligt att väcka grupp talan i EU.

2. Inledning

2.1 Med förslaget vill kommissionen närma sig medborgarna, konsumenterna och de små och medelstora företagen genom att göra det lättare för dem att få rättslig prövning och ge dem mer förtroende för att utnyttja de möjligheter som den inre marknaden erbjuder.

2.2 Det ingår i de tolv konkreta åtgärderna i den andra rapporten om EU-medborgarskapet som syftar till att hjälpa EU-medborgarna att utöva sina rättigheter, exempelvis när det gäller lösning av tvister som uppstått vid gränsöverskridande handel.

2.3 Även strategin för konsumentpolitiken i EU, t.ex. *Small Business Act*, innehöll detta initiativ för att förbättra respekten för konsumenternas och de små och medelstora företagens rättigheter.

2.4 Mot bakgrund av erfarenheterna sedan ikraftträdandet av förordning EG nr 861/2007 ⁽²⁾ i tillägg till de vanliga nationella förfarandena för indrivning av fordringar och efter flera samråd föreslår kommissionen att ytterligare förenkla förfarandet, göra det mindre betungande och bättre anpassat till konsumenternas och även de små och medelstora företagens behov.

2.5 Det europeiska småmålsförfarandet som infördes genom förordning EG nr 861/2007 består av följande huvudinslag:

- Det omfattar gränsöverskridande tvister om fordringar på högst 2 000 euro vid tidpunkten för förfarandets inledande.
- Fordringsägaren bör använda ett formulär av "typ A" för att vända sig till den behöriga domstolen genom postgång eller annat kommunikationssätt som den medlemsstat där förfarandet har inletts har godkänt.
- Formuläret ska innehålla en beskrivning av bevismaterial och vid behov styrkande handlingar.
- Förfarandet är i princip skriftligt, såvida inte domaren beslutar något annat.
- Parterna får företrädas av en advokat, men detta är inte obligatoriskt.
- Domstolen bör i princip avge sin dom inom 30 dagar, efter att den hört parterna vid en förhandling eller efter att den har fått in alla nödvändiga uppgifter för att kunna avge en dom.

2.6 Den dom som domaren avkunnar är verkställbar och ska erkännas automatiskt i medlemsstaterna. Den behöriga domstolen ska på begäran av någondera av parterna, utan extra kostnad, utfärda ett intyg om det beslut som har fattats.

⁽¹⁾ Universitet, utbildningscentrum för advokater, lärosäten för domare och åklagare etc.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om införande av ett europeiskt småmålsförfarande (EUT L 199, 31.7.2007, s. 1).

2.6.1 I enlighet med förordningen från 2007 påbörjade kommissionen en konsekvensbedömning före den 1 januari 2014 och har beaktat de första resultaten från den, som är uppmuntrande eftersom tillämpningen av förfarandet enligt bedömningen minskat kostnaderna med 40 % och reducerat tvisternas varaktighet från två år till i genomsnitt fem månader ⁽³⁾.

2.7 Kommissionen ansåg ändå att förfarandet skulle bli ännu effektivare om taket höjdes så att det också skulle kunna användas av små och medelstora företag.

3. Kommissionens förslag

3.1 Förslaget innehåller två stora grupper av åtgärder: dels åtgärder av strikt juridisk art, dels åtgärder av mer praktisk karaktär, som tillsammans syftar till att minska kostnaderna för förfarandet.

3.2 Åtgärder av juridisk art

3.2.1 Den första av de planerade åtgärderna syftar till att höja taket från 2 000 till 10 000 euro för att göra det möjligt även för små och medelstora företag att använda sig av förfarandet, som är frivilligt.

3.2.2 Den andra åtgärden gäller den utvidgade definitionen av begreppet gränsöverskridande tvist så att den även omfattar alla tvister som har någon utländsk anknytning, t.ex. om en person från ett tredjeland är berörd.

3.3 Åtgärder av praktisk art

3.3.1 För att minska kostnaderna föreslår kommissionen att man i större utsträckning ska använda elektroniska dokument samt tv- och/eller videokonferenser när muntliga förhandlingar är nödvändiga.

3.3.2 Kommissionen vill även begränsa domstolsavgifterna till 10 % av fordringens värde, med ett tröskelvärde på 35 euro där summan kan regleras genom överföring via internetbank eller via kredit- eller betalkort.

4. Allmänna synpunkter på förslaget

4.1 EESK anser att förslaget är relevant, men framhåller dock att förfarandet bör vara tydligt och öppet för att ge önskad effekt. Detta innebär att formulären måste anpassas till alla berörda målgrupper.

4.1.1 Dessutom måste information om den planerade åtgärden spridas till allmänheten och till domstolarna. I detta sammanhang påpekar EESK att domstolarna endast fick information i ett mycket sent skede om det europeiska betalningsföreläggandet och det europeiska småmålsförfarandet, via en informationsbroschyr som hade utarbetats av det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område ⁽⁴⁾.

4.1.2 Att uppmuntra användning av elektroniska kommunikationsmedel, t.ex. för delgivning av akter, och att införa en skyldighet för domstolarna att använda sig av videokonferenser för förhandlingar, såvida inte någon part begär något annat ⁽⁵⁾, är åtgärder i en riktning som avviker från väl förankrad praxis. Detta kommer att påverka domstolarnas funktion. Man måste dessutom erbjuda teknisk assistans för parterna, särskilt eftersom förfarandet kan genomföras utan att dessa företräds av advokat.

4.2 Den viktigaste åtgärden är höjningen av taket från 2 000 till 10 000 euro.

4.2.1 De som främst gynnas av denna ändring är de små och medelstora företagen, som enligt kommissionens siffror står för endast 20 % av de befintliga ärendena enligt konsekvensbedömningen, som bygger på svar från en panel som EESK anser vara något begränsad.

4.2.2 Kommittén stöder att taket höjs till 10 000 euro, men anser att det kanske är väl högt med tanke på genomsnittsbeloppet för tvister som involverar konsumenter.

4.3 Målet är att återupprätta förtroendet och ge ny kraft åt handeln på den inre marknaden och samtidigt göra rättsväsendet effektivare. EESK undrar dock vilka rättsmedel som står till buds inom ramen för förordningen för småmålsförfarandet.

⁽³⁾ Punkt 3.2 i konsekvensbedömningen.

⁽⁴⁾ Tvister över gränserna – kort vägledning.

⁽⁵⁾ Artikel 8 i förslaget till förordning.

4.4 Målet är lovligt, men det bör påpekas att det finns många skillnader mellan de olika länderna. Genom förslaget vill kommissionen begränsa "domstolsavgifterna", men detta begrepp kan tolkas olika i de olika medlemsstaterna, vilket framgår av uppgifterna från de 26 medlemsstater som finns med på e-juridikportalen och en studie som Europeiska kommissionens har beställt om öppenhet och civilrättsliga avgifter i EU.⁽⁶⁾

4.5 EESK anser att taket för domstolsavgifterna på 10 % är något högt. Det kan få en negativ inverkan på de medlemsstater där avgifterna inte når upp till denna nivå.

4.6 Genom att höja taket för fordringarna och utvidga definitionen av begreppet "gränsöverskridande tvist" ger förslaget medborgarna och de små och medelstora företagen en signal om att man bryr sig om och agerar för att ta itu med de reella problem som de står inför.

4.7 Förslaget är också ett svar på resultaten från en Eurobarometer-undersökning som offentliggjordes i april 2013 där 45 % av de tillfrågade företagen hade uppgett att de hade avstått från att inleda ett juridiskt förfarande eftersom de ansåg att domstolsavgifterna inte stod i proportion till fordringens värde.

4.8 Den föreslagna ändringen gör det nödvändigt att också ändra förordning EG nr 1896/2006 om ett europeiskt betalningsföreläggande⁽⁷⁾. Enligt denna förordning leder ett bestridande som lämnas in av svaranden till att förfarandet automatiskt övergår till ett ordinarie civilrättsligt förfarande. Sedan förordning EG nr 861/2007 trädde i kraft gäller denna begränsning dock inte längre för mindre rättstvister.

4.9 Förordning (EG) nr 1896/2006, som redan borde ha setts över, bör förtydligas så att det framgår att om en tvist omfattas av det europeiska småmålsförfarandet bör detta förfarande också vara tillgängligt för en part i ett europeiskt förfarande för betalningsföreläggande som har lämnat in ett bestridande av ett europeiskt betalningsföreläggande.

4.10 EESK vill betona att resonemanget om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är positivt för genomförandet av regler som gör det möjligt att väcka grupptalan i EU.

5. Särskilda synpunkter på förslaget

5.1 En allmän spridning av videokonferenssystem är ett intressant förslag, men verkar svårt att omsätta i praktiken vid alla lokala domstolar.

5.2 Flera av dem har ingen webbplats och använder inte e-kommunikation. Det är fortfarande vanligt att man måste komma personligen för att hämta de formulär som krävs för att inleda ett rättsligt förfarande. Det finns inga elektroniska alternativ när det gäller de juridiska förfarandena. EESK understryker även att man måste vara uppmärksam på säkerheten och sekretessen vid elektroniskt datautbyte avseende tvistlösningsförfaranden.

5.3 EESK understryker att dessa formulär måste vara tydliga och lättlästa. Den hjälp som avses i förslaget bör vara tillräcklig, vilket innebär att medlemsstaterna måste göra betydande finansiella investeringar, vid en tidpunkt som inte är gynnsam.

5.4 Slutligen är information till parterna det största problemet som måste lösas för att kunna garantera att det rättsliga förfarandet är effektivt. Eventuella parter, i synnerhet konsumenterna och de små och medelstora företagen, bör ha tillgång till tillförlitliga och oberoende uppgifter för att kunna fatta ett väl underbyggt beslut om tillvägagångssättet.

5.5 Konsumentorganisationer, de europeiska konsumentcentrumen och erfarna branschorganisationer spelar dessutom en viktig roll för att säkra uppgifternas kvalitet.

5.6 Projektet om rättslig verkställighet i Europa omfattar till exempel mycket konkreta dokument och faktablad som främst är avsedda för utmätningsmän, men som skulle kunna vara användbara för en mycket större publik eftersom de berör tillgång till rättslig prövning och rättsutövande. Denna typ av informationskälla är dock inte allmänt känd.

⁽⁶⁾ <https://e-justice.europa.eu/>; Étude sur la transparence des coûts des procédures judiciaires civiles dans l'UE (Demoulin, Brulard, Barthélémy, Hoche).

⁽⁷⁾ EUT L 399, 30.12.2006, s. 1.

5.7 Slutligen insisterar EESK på att det ska vara möjligt att förfarandet sker på parternas eget språk. Detta är ett krav som finns i artiklarna 47 och 48 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna vad gäller rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till försvar – vilket inte kan begränsas till enbart översättning av formulären.

Bryssel den 25 mars 2014

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE
